

Glåmdalen

MIN MENING Innlegg fra leserne. Lokale, korte innlegg prioriteres. Maksimal lengde er 1500 tegn. Vi forbeholder oss retten til å kutte lange innlegg. Skriv under med fullt navn og adresse. Leserbreve innsendt i brevform på papir kan ikke forventes å komme på trykk.

DEBATT PÅ NETT

Delta i debatten i flere kanaler! Har du noe på hjertet eller ønsker du å kommentere et av innleggene, gå inn på glomdalen.no/minmening

Thor Sørum-Johansen
Ansvarlig redaktør og
daglig leder
tsj@glomdalen.no

Terje Sundby
Nyhetsredaktør
ts@glomdalen.no

Per-Erik Stømner
Digitalredaktør
pes@glomdalen.no

SEND INN SLIK!

Epost: debatt@glomdalen.no - **Nett:** glomdalen.no/debatt

GLÅMDALEN MENER

Ikke all plast er plastavfall

Visste du at en legokloss bare fører til ekstraarbeid hvis du kildesorterer den sammen med annen plast? Eller at det strengt tatt ikke blir noen særlig miljøgevinst hvis du må vaske plasten i varmt vann for å få den ren før du kildesorterer den?

Hvis svaret er nei, kan du i det minste trøste deg med at du ikke er alene. Mye plast legges til gjenvinning, bare for å bli sortert ut, brent og omdannet til varme i fjernvarmeanlegg. Glåmdalens intervju med daglig leder Trond Sørensen i Glåmdal Interkommunale Renovasjonsselskap (GIR) var trolig en vekker - eller iallfall en nyttig påminnelse - for flere enn oss.

For det er jammen ikke bare bare å være en miljøbevisst innbygger. Du må holde deg oppdatert.

Ifølge Grønt Punkt Norge, som drifter returordninger for plastemballasje, kartong og drikkekartong, forbrukes det nærmere 80.000 tonn plastemballasje i norske husholdninger hvert år. Knappe 40 prosent av dette gjenvinnes til nye plastprodukter, ifølge samme kilde. Resten blir brent.

95 prosent av alle nordmenn har tilbud om plastinnsamling, og vi er etter hvert blitt ganske så flinke til å kildesortere - kanskje litt for flinke. For mange av oss legger avfall i plastreturen som strengt tatt hører hjemme i restavfallet - eller bør leveres på en miljøstasjon: plastleker, hageslanger, bøtter, kjøkkenredskaper i plast, isopor og andre plastprodukter som ikke er emballasje.

De fleste av oss ønsker å ta miljø- og klimavennlige valg i hverdagen. Men vi må altså ikke bli overivrige. Vi må bidra med det som faktisk gir en miljøgevinst. Og når det gjelder plast er nok det aller, aller viktigste at den ikke blir liggende i naturen eller ender i havet.

Det må være et mål å gjøre det så enkelt som overhodet mulig for folk flest å gjøre gode, miljøbevisste valg. Der er vi ikke helt i mål ennå. I mellomtiden får vi ta med oss de gode rådene vi kan få.

RESTAVFALL: Snacksposer med metallaktige innsider skal ikke i plastreturen.

Vær Varsom-plakatens regler gjelder i alle Glåmdalens publikasjoner. Den som mener seg rammet av urettmessig publisering, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund som behandler klager mot mediene i presseetiske spørsmål.

Adresse: Rådhusgt. 17, Pb 46 Sentrum, 0101 Oslo.
E-post: pfu@presse.no

GLÅMDALEN MENER

TRUER: Tap av natur til nedbygging er en like stor trussel mot livet på jorda som klimaendringene, skriver kronikkforfatteren.

FOTO: WANDA NORDSTRØM

VINDKRAFT

Villedende PR-kampanje om vindkraft

En massiv reklamekampanje fra Norsk Vind AS underslår at vindindustrien vil ødelegge enorme uberørte naturområder. Dette er bevisst villedning.

Et grått, post-apokalyptisk landskap med et malplassert og skurrende TV-apparat, som tatt ut fra skrekk-klassikeren The Ring. Hissige flammer som skriker mot oss fra skjermen, et tydelig nikk til den pågående katastrofen i Australia. Storslåtte dronebilder av norsk natur, selv sagt uten en eneste vindturbin.

Dette er noen av virkemidlene en av landets største private vindkraftaktører nå bruker i en massiv reklamekampanje som skal skremme deg og meg til å tro at det ikke er noen vei utenom å bygge ut mer av naturen vår til fordel for vindindustri.

Jeg skriver dette innlegget for å fortelle deg at: Jo, det er det.

Den andre historien Sannheten er at de gåsehudfrakkende filmklippene av et post-apokalyptisk landskap der alt det grønne er blitt grått og trist, like gjerne kunne ha vært brukt for å fortelle en helt annen historie. En om den enorme naturkrisen som verden nå står overfor. En historie der budskapet er at vi nå må slutte å bygge ned naturen vår før det er for sent.

Det vindkraftutbyggerne unnlater å fortelle, er at FN's naturpanel IPBES har konkludert med at tap av natur er en like stor

trussel mot livet på jorda som klimaendringene. Våre kommende generasjoner trenger ikke mindre natur for å overleve. Vi trenger mer.

Klimaendringenes trusler mot norsk høyfjellsnatur kan virke lite mot hva Norsk Vind ønsker å gjøre med dynamitt og gravemaskiner. Men for hver vindturbin som settes opp i norsk natur, må det bygges nesten en kilometer med anleggsvei, ofte sprengt ned i fjellet. Og foran hver turbin kreves en oppstillingsplass på størrelse med en halv fotballbane. Vi snakker ikke om små, men i sum enorme inngrep med store konsekvenser for natur og dyreliv.

Det finnes bedre alternativer

Lenge før vi bør tenke på å ødelegge mer natur for å skaffe mer energi, må vi se på hvordan vi bruker den energien vi har, og hvordan dagens vannkraftverk kan effektiviseres. Nøkkelen heter energisparing og energieffektivitet. Det er det som virkelig er bra for naturen.

Problemet for Norsk Vind og de titalls selskaper daglig leder sitter i styret for, er at de ikke tjener en krone på at du og jeg er miljøvennlige og senker temperaturen hjemme, bygger smart-hus, dusjer kortere og slår av lyset når vi går ut av rom. Bare innrøm det Norsk Vind: Pengene ligger i mer forbruk.

Det er jakten på inntjening som er bakgrunnen for deres massive reklamekampanje. Og det er greit. Selskaper skal gå med overskudd. Men kampanjer som underslår de miljøskadelige konsekvensene fremstår bare som grønnvasking av profittrådighet. Det slår tilbake.

Jo, vi må faktisk ta debatten Norsk Friluftsliv er enig i budskapet om at energiskiftet går for sakte og at det haster for Nor-

ge å etterleve sine klimaforpliktelser. Både det norske folk og politikere trenger vekkerer som kan riste oss ut av en til tider handlingshemmende klimapolyse.

Men det er spekulativt av utbyggerne å framstille det som at det er den opphetete vindkraftdebatten vi har sett det siste halvåret som hindrer Norges klimaarbeid.

Å se klima og naturkonsekvenser i sammenheng er ikke et tegn på handlingslammelse. Det er å tilnærme seg utfordringene kunnskapsbasert, og er et sunnetsteg.

Klokka tikker for både klima og natur

Det blir derfor etter Norsk Friluftslivs oppfatning et stort overtramp å spille på sterke følelser som frykt, redsel og ansvarsfraskrivning ovenfor fremtidige generasjoner, for å utelukke adressere vindkraftutbygging som den eneste løsningen på klimautfordringene.

Vår klima- og energipolitikk er for viktig til at den kan styres av aktører som tjener penger på et høyere forbruk og på ødeleggelse av natur. For å få til gode løsninger for klima og natur, må vi se på hvilke alternativer som faktisk finnes til en storstilt utbygging av vindkraft på land.

Da er forbruksendringer, energieffektivisering, opprusting av eksisterende vannkraft, flytende havvind, vindkraft på land og solcelleenergi, noe av det som må med i en samlet vurdering.

Kanskje viktigst av alt er likevel at vi trenger en virkelighetsfortelling som handler like mye om natur som om klima.

Som en del av PR-stuntet sitt har utbyggerne satt opp en gigantisk klokke på 15 x 3,5 meter på Jæren i Rogaland, som skal symbolisere at tiden går fort mot skjebneåret 2030. Det stemmer at klokka tikker. Men den tikker like mye for naturen som for både klimaet, og for næringslivets behov for å utvikle arbeidsplasser som ikke lenger ødelegger natur og klima

Lasse Heimdal
Generalsekretær, Norsk Friluftsliv

LEDERARTIKLER

Ledere og vindmøller

Marit Dahl og Bente Rudberg avslører i et debattinnlegg mandag 3. november at lederen i Glåmdalen 21. januar var skrevet av Kjell Werner, redaktør i Avisenes nyhetsbyrå (ANB). De har også funnet andre eksempler. Hadde de lett videre ville de funnet enda flere. For dette er strengt tatt ingen nyhet. Glåmdalen har, som en rekke andre lokalaviser her i landet, hatt tilgang til lederartikler om nasjonale og internasjonale temaer fra ANB i årevis. Det er derfor du noen ganger kan finne den samme lederen i Dagsavisen, Glåmdalen og Tidens Krav - for å nevne noen. Lederne fra ANB gjennomleses i Glåmdalen av en redaktør eller en vaktsjef med delegert redaktøransvar, og publiseres natur-

ligvis ikke hvis ikke vi kan stå inne for innholdet.

Ideelt sett ønsker vi naturligvis å ha lokale ledere hver dag. Men i mindre redaksjoner er dette vanskelig å få til. Større redaksjoner har gjerne en egen kommentaravdeling, hvor man diskuterer aktuelle temaer, og hvor det blir besluttet hva avisen skal mene på lederplass. En rekke mindre, og faktisk noen større, aviser har de senere årene kuttet ut lederen, for i stedet å satse på signerte kommentarer fra avisens egne medarbeidere og eksterne bidragsyttere. Dette er en interessant utvikling som også vi i Glåmdalen vil gjøre en vurdering av de nærmeste månedene.

Når det gjelder lokale ledere knyttet til temaet innsenderne bruker mest plass på, vindkraft, så er dette noe vi har berørt en rekke ganger også i lokale ledere. I 2018-19 hadde vi minst sju lokale ledere om temaet, knyttet ikke minst til vindkraftprosjektene i Våler og Nord-Odal. Hvis man lurer på hva som er Glåmdalens grunnleggende holdning til vindkraft, så er dette berørt i lederen vår 21. oktober 2019: «Vindkraft må først og fremst legges til områder hvor det gir minst miljøulemp. Viktige naturverdier, som Finnskogen, må ha forrang. Men det er store områder her til lands som ikke vil ta stor skade av vindmøller. Europa, inkludert Norge, vil trenge mer strøm i årene framover. Det bør være ren strøm, som ikke er produsert på verken kull, olje eller radioaktivt materiale. Da er fornybar vannkraft, vindkraft og solenergi løsningen.»

Lederen 1. februar 2018 gikk mer spesifikt på Finnskogen: «Det er grunn til å hevde at Finnskogen er mer spesiell enn andre områder der det er planlagt vindmøllerparker. Husk at Finnskogleden er kåret til ett av de grommeste reisemål i verden, og at det jobbes med å få Finnskogen inn på Unescos verdensarvliste. For å slå ring om dette er det legitimt å slåss mot vindmøller.»

Thor Sørum-Johansen
Ansvarlig redaktør/daglig leder, Glåmdalen

STRØMKABLER

NRK-debatten om North Connect

Tema for debatten i NRK torsdag 30. januar var den planlagte strømkabelen mellom Hardanger og Skottland. Opplegget var som for debatter før: To grupper med hver sitt syn på saken. Høyremannen Stefan Hegglund, senterpartiordfører Anders Vatle i Eidfjord Kommune i Hardanger og konsernsjef Steffen Syvertsen i Agder Energi var for å bygge nevnte kabel, mens Sylvi Listhaug fra Frp, senterpartiformann Trygve Slagsvold Vedum, arbeidspartiets Espen Barth Eide og Hogne Hongset fra Motvind

STRØM OG KAPITAL: Innsenderen mener den største utfordringen for å vinne kampen om klimaet er å få bukt med vekst-kapitalismen; her i form av en sjøkabel for eketrisk kraft.

ILLUSTRASJONSFOTO: MARTI HOMMEDAL, NTB/SCANPIX

Norge var motstandere. Med så mange politikere, samt personer som vil ha økonomisk fordel av at kabelen bygges, vil troverdigheten ved det som kommer fram i en slik debatt, være ganske tvilsom.

Men for å gå inn på litt av innholdet, var Hegglund like glødende som en predikant, og som høyremann var han selv sagt for å gjennomføre noe som rike folk kan tjene på. Personlig blir jeg litt skeptisk når folk blir for salvesesfulle. Når begeistring blir for stor, vil uttalelser som «så er det altså slik», ofte bety det stikk motsatte!

Videre kom det fram at Ap, Frp og Sp er imot å bygge denne kabelen, selv om Frp i regjering, og Ap og Sp tidligere var for å bygge kabler til utlandet. Det må her legges til at det var Ole Borten Moe som da var hovedrepresentant for Senterpartiet. Men det er vel ikke galt å si at Borten Moe var sterkere interessert i olebortenmoisme enn i senterpartisme! Ellers ble det jo som det ofte blir: politikerne prater i munnen på hverandre i håp om å bli hørt mest. Interessen for saken blir da sekundær.

Nå er man jo ikke blitt forventet med politikere som uttaler seg med grundighet eller troverdighet. Men man burde kunne vente det av Kjetil Lund, direktør i NVE. Men mye ved hans fremtreden tyder på at han hadde vansker med å svare på det programlederen spurte om, så det ble lite troverdig. Med synlig vegring måtte han innrømme at strømprisen for den vanlige forbruker ville gå litt opp, og samtidig innrømme at han ikke hadde hatt som oppgave å vurdere miljøeffekten av bygging av denne kabelen. At dette egentlig - i følge mange som snakker uavbrutt om det grønne skiftet - skulle være hovedhensikten, viser tydelig at bygging av denne kabelen ikke handler om miljø, men om penger, som Hogne Hongset sa.

Den eneste debattant som ikke hadde personlig vinning, enten via oppslutning på gallupen eller økonomisk, var nettopp Hogne Hongset. Han viste til at hvis denne kabelen blir bygget, vil vi få en trippeløkning i strømprisene etter hvert som de to kablene som er vedtatt, blir satt idrift. Han hevdet videre at bygging av NorthConnect-kabelen, ville ha negativ

miljøeffekt. Han viste til at nevnte kabel ville redusere utslipp på 2 millioner tonn Co2 i England, samtidig som det ville øke med 4 millioner på kontinentet. Men det var ganske typisk at spørsmålet ble tiet i hjel av politikerne, enten fra dem som skjønnte at han hadde rett, eller fra dem som ikke skjønnte noe. Men det er kanskje for mye forlangt at alle politikere skal skjønne hva som virkelig skjer. Men jeg kjenner Hongset så godt, at jeg vet at han skjønner hvordan sakene henger sammen, og han er for intelligent til å komme med en påstand han kan tas på. Så selv om Syvertsen prøvde seg med å si at beregningene var feil, rodde han som best han kunne når han skulle prøve å begrunne hvorfor Hongset tok feil.

Det mest interessante ved denne debatten, var likevel at senterpartiordføreren fra Eidfjord var for å bygge kabelen, mens Senterpartiet sentralt er i mot. Kommunestyret i Eidfjord er positiv til kabelen, da den vil gi kommunen bra inntekter hvis den bygges. Vatle måtte selvsagt være enig med kommunestyret. Og her er vi ved hovedproblemet på hvilke enorme oppgaver man står overfor hvis det virkelig skal kunne gjøres noe med å bedre miljøet. Vi kan bruke mindre plast og papir, spise mindre kjøtt og kjøre el-biler, bygge vindturbiner og kraftkabler, men lite hjelper dette på det store behovet for å redde insekter, fugleliv og annet mangfold hvis vi ikke får kontroll med vekst-kapitalismen. Det er på det punktet at hver en av oss - og særlig de rike - må godta en kraftig nedgang i levestandard, - og det er i den sammenhengen ordføreren i Eidsfjord er prototypen på de fleste mennesker når de kommer i en lignende situasjon. Greier vi å forholde oss til det?

Gudbrand Ødegaard

FAMILIEPOLITIKK

Barn for-tjener begge foreldre

Selv om Norge gjør det godt på likestilling, har likestilt foreldresansvar ikke vært en selvfølge. Dette er en kamp FrP har

kjempet med mange foreldre. Ved inngangen til 2020 er vi heldigvis ett steg nærmere. Men kampen er langt fra over.

1. januar 2020 trådte nemlig lovendringene i barneloven i kraft, som innebærer at barnelovens utgangspunkt vil være felles foreldreansvar for alle, også for de som ikke har vært gift eller bodd sammen. Dette er en viktig endring i kampen for likestilling mellom mor og far.

Steg i riktig retning

De aller fleste foreldre er omsorgsfulle og gode mammaer og pappaer, men i tilfeller der mor og far skiller lag har far svekket sannsynlighet for å få fortsette å bidra som omsorgsperson. Jeg vet at dette er en kamp mange fedre har måttet kjempe.

Det viktigste for FrP er å se hvert enkelt barn og sørge for at barnets beste ligger til grunn. Alle barn som er så heldig å ha gode foreldre fortjener at de er en del av livet deres. Det var på dette grunnlaget at FrPs tidligere barne- og likestillingsminister Solveig Horne satt i gang arbeidet med å fornye barneloven, slik at foreldre ble likestilte i større grad.

Jeg er glad for at vi rakk å banke gjennom dette gjennomslaget før vi forlot regjeringen. Endringen i barneloven betyr at barnas rettigheter til begge foreldre styrkes.

Hva endringene innebærer

Selv om lovendringene kan virke teknisk for mange, er de viktig for dem det gjelder. Lovendringene ble vedtatt i 2017, men trådte i kraft 1. januar 2020 i sammenheng med moderniseringen av Folkeregisteret. Fram til årsskiftet 2019-2020 har mor hatt foreldreansvaret alene dersom foreldrene ikke var gift eller bodde sammen ved barnets fødsel.

Etter de nye reglene kan mor melde fra til Folkeregisteret innen ett år dersom hun ønsker foreldreansvaret alene. Dersom faren likevel ønsker foreldreansvaret, kan han bringe saken inn for retten, som skal fatte en avgjørelse ut fra en vurdering av barnets beste. Far kan melde fra om at han ikke vil ha felles foreldreansvar innen den samme fristen. Dette er definitivt et steg i riktig retning.

Mor og far er like viktige

Fremskrittspartiet gir seg ikke med dette. Vi skal fortsette å jobbe for å likestille foreldre, blant annet ved å skjerpe loven ytterligere i kampen mot samværs sabotasje. Hvis barnets samvær med en av foreldrene saboteres av den andre, kan det få opprivende konsekvenser for både barnet og forelderen som opplever ikke å få mulighet til å se barnet sitt.

Det må være en god pappa eller mammaes verste mareritt å ikke få ta del i sitt barns hverdag og oppvekst. En forelder som bevisst saboterer samværet tenker ikke på barnets beste. Slik oppførsel bør få konsekvenser, derfor vil FrP jobbe aktivt videre med dette.

Silje Hjemdal
Frp's likestillingspolitiske talskvinne